

Diego González-Clark

BUITEN

GEWONE GEZINNEN

Over alle vormen van
ouderschap buiten de norm

PEPPER
BOOKS

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	9
1. Hoe het begon	16
2. Ruis en tegenslagen	43
3. Inclusief ouderschap	67
4. Terug in de tijd	78
5. Je doet het niet alleen	87
6. Ouderschap in het dierenrijk	98
7. Kinderwens of ouderwens?	106
8. Bewust kinderloos	115
9. Ongewenst kinderloos	123
10. Fertiliteit	129
11. Intentioneel co-ouderschap	142
12. Donorconceptie	150
13. Draagmoederschap	170
14. Adoptie	181
15. Pleegzorg	202
16. De wet voorbij	218
17. Neem je tijd	236
18. Geld speelt wel een rol	251
Nawoord	258
Dankwoord	267
Verdieping	272
Begrippen	276
Geraadpleegde bronnen	291

Nur 740 / 850 / PF012601

BISAC FAM004000 / FAM006000 / HEA045000

© MMXXVI Pepper Books

© MMXXVI Tekst: Diego González-Clark

Omslagontwerp: Sproud

Vormgeving binnenwerk: Studio L.E.O.

© Auteursfoto's: Manny Fontanilla

Alle rechten voorbehouden, inclusief het recht van reproductie in zijn geheel of in gedeelten, in welke vorm dan ook. Tekst- en datamining van (delen van) deze uitgave is uitdrukkelijk verboden.

Pepper Books is een imprint van Uitgeverij
Kluitman Alkmaar B.V.

pepperbooks.nl

Sem (3): Zullen we een huis
bouwen?

Papito: Ja leuk! Waar gaan we
mee beginnen?

Sem: Met de cv-ketel.

VOORWOORD

De uitvoering was nog niet helemaal tot in de puntjes uitgedacht of op papier gezet, maar ik zou alles vastleggen op een leuke en bijzondere manier. Een vlog, een geschreven dagboek of misschien een podcast, want dat was in die tijd net opkomend. Met je eigen podcast had je het gemaakt in het leven en was je cool.

Een intensief proces doormaken en dat vastleggen en delen is niet niks. Ik kon me er wel een voorstelling bij maken. Toch pakte het alsnog heel anders uit. Het proces bestond uit de meest heftige, pijnlijke, zware, speciale én hartverwarmende jaren uit mijn leven: het proces naar ouderschap.

Alle kennis die ik jarenlang verzamelde via onderzoeken, wetenschappelijke artikelen, persoonlijke verhalen, culturele tradities, interventie van instanties en eigen ervaringen is nu eindelijk samengekomen, niet in een vlog of een persoonlijk dagboek, maar in een podcast én in mijn allereerste boek! Dit boek plaatst alles in één verhaal, niet om jou te vertellen hoe je moet opvoeden, want daar weet ik niks van; ik doe ook maar wat. Het is geschreven om je te laten zien hoe breed, divers en

rijk ouderschap kan zijn. Ook ver buiten de norm.

Ik nodig je uit om verder te kijken dan de kaders die ons zijn meegegeven. Ik bied een verzameling waarin geschiedenis, wetenschap, natuur, cultuur, nieuwe inzichten en verhalen een plaats hebben gekregen. Dit is eigenlijk een soort Triviant-bordspel waarbij je aan het eind van dit boek langs alle categorieën bent geweest voordat je met een gevulde en gekleurde taart bij de finish aankomt.

De rauwe realiteit is er niet om tegenaan te schoppen, zoals ik zelf nogal eens kon doen. Die is er om bekeken en afgewogen te worden tegen je eigen normen en waarden, ideeën en wensen. En terwijl je dat doet, daag ik je uit om ook eens open te staan voor andermans ideeën of wensen. Probeer tussen de verhalen door die gegeven kennis te gebruiken om eens naar anderen te kijken en te luisteren, misschien met meer nuance, meer begrip, meer ruimte.

Als je dit boek in handen hebt, is de kans groot dat je de wens hebt om ouder te worden van een kind. Misschien wil je graag een gezin vormen of ben je al deel van een gezin dat buiten de norm valt. Maar mogelijk twijfel je over het ouderschap of heb je de keuze gemaakt om bewust kinderloos door het leven te gaan. En het kan natuurlijk ook zijn dat ouderschap, gezinnen en kinderen je helemaal niet interesseren, maar dat je openstaat voor anderen en wil begrijpen waar een deel van de maatschappij zich mee bezighoudt. Waar je ook staat in je leven, met welke reden je dit boek nu ook vasthebt, ik neem je graag mee in het complexe, diverse en steeds veranderende landschap van ouderschap in de 21e eeuw.

Het concept *inclusief ouderschap*, dat centraal staat in dit

boek, gaat over het erkennen, omarmen en ondersteunen van alle vormen van ouderschap, ongeacht geslacht, seksuele geaardheid, relatievorm of biologische verbinding met het kind. Oftewel *alle vormen van ouderschap buiten de norm*.

Er bestaat geen ‘juiste’ of ‘traditionele’ manier voor ouderschap; het is belangrijk dat elk kind wordt grootgebracht in een liefdevolle en ondersteunende omgeving. Ik wil *inclusief ouderschap* vestigen als een bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid, waarbij gemeenschappen openstaan voor diverse gezinsvormen en actief bijdragen aan de opvoeding en het welzijn van alle kinderen binnen de gemeenschappen waartoe ze behoren.

Dit boek is niet alleen geschreven om informatie en ondersteuning te bieden aan iedereen die de wens heeft om ouder van een kind te worden, maar ook om omstanders, vrienden, familie, burens, collega's van aspirant-ouders uit te leggen waar een individu, een koppel of een meeroudergezin doorheen gaat. En uiteindelijk is dit boek voor iedereen die aan het einde van een traject zal behoren tot een zorgsysteem; het zorgsysteem van een kind dat heel gewenst is, en welkom is in een familie, want zonder zorgsysteem ben je nergens als ouder. Dit systeem – denk aan familie, vrienden, burens en een leger aan professionals – werkt samen om een parel te creëren: een tevreden, gezond kind.

Uit onderzoek blijkt dat kinderen die in hun leven kunnen terugvallen op steun van meerdere mensen beter omgaan met stress, meer zelfvertrouwen hebben en emotioneel stabiel zijn. Ze leren flexibel te zijn, komen in aanraking met verschillende perspectieven en leren dat volwassenen allemaal een tikkie anders zijn. Dit geeft kinderen een bredere kijk

op de wereld en helpt hen verschillende soorten relaties te begrijpen. Voor kinderen is dat goud waard. In de menselijke samenleving zijn we steeds meer bezig met het bevorderen van inclusief ouderschap. We erkennen dat een gezin uit veel verschillende samenstellingen kan bestaan en dat liefde en zorg de kern vormen van een gezonde opvoeding. Maar terwijl wij in debatten verwickeld zijn over ouderrollen, biologische verwantschap en sociale acceptatie leeft het dierenrijk al eeuwenlang in een wereld waarin ouderlijke diversiteit eerder regel dan uitzondering is.

Inclusief ouderschap blijft in beweging en ook taal speelt daarbij een belangrijke rol. Om niemand uit te sluiten en inclusiviteit te waarborgen, wil je je woorden zo breed mogelijk voor je laten spreken. De Nederlandse taal heeft wat dat betreft nog niet de creatieve, inclusieve mogelijkheden die het verdient. Daarom zal je in dit boek soms woorden tegenkomen waar je als lezer wellicht niet mee identificeert. Ik houd altijd rekening met de diversiteit, maar om de tekst leesbaar en concreet te houden, kies ik soms voor wat compactere formuleringen.

Het is een complex verhaal. We leven in 2026 en hanteren dus de wetten van dit jaar. De komst van dit boek is juist nu hard nodig. Of, met woorden die je tegenwoordig vaak hoort: het is *nú* relevant. Dit boek is *nú* relevant en dat maakt het meteen ook lastig. Wetgeving verandert, sommige vormen van ouderschap vallen af en er komen nieuwe vormen van ouderschap bij. Mijn hoop is natuurlijk dat over een aantal jaar de term inclusief ouderschap ingesleten is en we niet meer hoeven te spreken over vormen van ouderschap die ‘buiten de norm vallen’. De ultieme wens is dat ze ooit allemaal onder het kopje ‘ouderschap’ zullen vallen omdat dat nu eenmaal zo is. Geen

alternatieve benamingen zoals ‘regenboogouders’, ‘roze gezinnen’, ‘moderne gezinsvormen’ en alles ertussenin. Gewoon alles onder de noemer ‘ouderschap’.

Mijn ervaringen van de afgelopen jaren hebben ertoe geleid dat ik anderen wil helpen in hun kijk op en verhouding tot ouderschap. Ook hoop ik dat aspirant-ouders met dit boek iets beter beslagen ten ijs komen dan ikzelf toen ik mijn *buiten gewone gezin* vormde. Ik kan nu alvast een tip geven: neem je eigen verantwoordelijkheid en doe research. Als je nog niet begrijpt wat ik daar precies mee bedoel, dan ben je op de juiste plek. Je zal het later in dit boek stap voor stap uitgelegd krijgen. Lees rustig verder.

Het is namelijk tijd om alles open te breken; tijd om het te hebben over inclusief ouderschap! Het is mijn missie om inclusief ouderschap op de kaart te zetten. Ik wil gesprekken openen over onbekende en onderbelichte thema's, taboes doorbreken, duidelijkheid geven en laten zien dat ouderschap vele kanten en kleuren kent. Die diversiteit aan ervaringen en achtergronden komen samen in de term *inclusief ouderschap*: ouderschap bekeken vanuit verschillende perspectieven en mogelijkheden anders dan vanuit het standaardscenario ouders te worden door ‘natuurlijke voortplanting’. Met een platform voor inclusief ouderschap wil ik een plek creëren van herkenning en erkenning. Herkenning voor mensen die een zoektocht doormaken of hebben doorgemaakt zoals ikzelf en erkenning vanuit de samenleving voor de verschillende vormen en manieren van ouderschap in de moderne tijd.

Als je het besluit hebt genomen om ouder van een kind te worden, komt er veel op je af. Er gaan dingen veranderen. Jijzelf verandert. Of dit nu fysiek, mentaal, emotioneel of alles tegelijk is, het gaat gebeuren. En maar goed ook, want als we stil blijven staan terwijl de wereld om ons heen evolueert, dan kan je niet anders dan meebewegen. Vecht er niet tegen, maar laat het gebeuren; en als het zover is, omarm het. Geen zorgen, één ding is zeker: je hoeft het niet alleen te doen.

Dit boek draag ik ook op aan het zorgsysteem van mijn zoon. Aan iedereen die ooit voor ons heeft gezorgd en dat nog steeds doet, in welke vorm dan ook: enorm veel dank. In het bijzonder tegen mijn ouders en zus wil ik uit de grond van mijn hart zeggen: dank je wel.

Sem (2): Heb je nieuwe luiers?

Papito: Ja, die heb ik in
Duitsland gekocht.

Sem: O ja, ik voel het.

1.

HOE HET BEGON

Je zal zelf de vraag ook krijgen als je nieuwe mensen leert kennen: ‘Waar kom je vandaan?’ Mijn antwoord is dan altijd: ‘Wouw,’ waarna ik mensen toch een beetje geschrokken en verbaasd naar me zie kijken. Ik lach vriendelijk en zeg niks.

Dan volgt de zin ‘Maar waar kom je dan vandaan?’.

‘Wouw,’ herhaal ik met een neutrale blik.

Doorzetters vragen dan: ‘Wil je het niet zeggen? Of vind je het vervelend dat ik het vraag?’

Dit gesprek ken ik uit mijn hoofd, want zo gaat het elke keer. Jij vraagt me iets en ik geef antwoord: ik kom uit Wouw. We lachen en het ijs is gebroken.

Nu wil ik graag een verhaal met je delen. Mijn verhaal. En dat begint in het pittoreske Brabantse dorp met die mooie naam. Ik kan niet uitsluiten dat je zelf de naam nog met regelmaat zal gaan herhalen als je leest wat ik je nu ga vertellen.

Ik moet een jaar of acht zijn geweest. Groep 5. Ik zat in de klas bij een meisje dat ik mijn vriendinnetje noemde. Ik had

haar verkering gevraagd en ze had ja gezegd. Maar nog voordat we een jong stel waren, was ze al een veelvoorkomend personage in mijn dagboek. Dat was knalgeel met felblauwe strepen erop en wel acht verschillende kikkers op de voorkant. O ja, en zo’n klein goudkleurig slotje aan de zijkant dat je met weinig moeite zelf kon openbreken – maar ik vond het geweldig om een eigen boekje te hebben waar niemand bij kon. De sleutel bewaarde ik in mijn melktandenpotje. Want wie kijkt er nou in een potje vol met vieze, afgebroken stukken tand die een kind jarenlang in zijn mond heeft gehad?

Ik schreef over mijn klasgenoten, de spelletjes die we speelden in het park met vrienden, ruzie met mijn ouders en natuurlijk dat ene mooie meisje in mijn klas, Kelly. En een dagboek zou geen dagboek zijn als ik er geen dingen in opschreef die ik niet met anderen deelde. Wat Kelly namelijk nog niet wist was dat de achtjarige kleine Diego een plan had, een toekomstvisie. Hij zag een gezin voor zich, ooit. Met veertien kinderen. Veertien.

Het klinkt belachelijk veel, en dat is het ook. In deze tijd zal je er vreemd voor worden aangekeken. Maar ik wist niet beter. Ik had me gewoon laten inspireren door wat ik kende. Mijn opa had namelijk zeven kinderen. En die hadden op hun beurt weer kinderen, zo veel dat het haast een dorp op zich werd. Iedereen had wel een Gonzalez in zijn klas of in de straat.

Wanneer wij om de zo veel jaar naar Chili afreisden, aten we daar altijd in shifts, simpelweg omdat de lange eettafel veel te klein was voor iedereen. Je naam werd afgeroepen door een opa of tante die in de keuken je *estofado* opschepte. Dus ja, een grote familie hoorde erbij.

Als kind geloofde ik nog dat je een vrouw nodig had om

vader te worden. Logisch ook, dat was wat ik zag. Moeders met kinderwagens. Vaders op het schoolplein. De juf die zwanger werd. En elk jaar een of twee nieuwe Chileense baby's van een oom, tante, neef of nicht met hun partner van het andere geslacht. Niemand had mij verteld dat je ook als man alleen of als man met een man ouder kon worden. Ik had nog veel te leren.

Toch was het verlangen er al. Het verlangen naar zorgen, naar iets om lief te hebben, om te laten groeien. Die veertien kinderen had ik allemaal al namen gegeven. Ik geloofde in een sprookje waarin ik de vader was. Ik was de verantwoordelijke en degene die zorgde. Zo eenvoudig was het.

Maar zoals dat gaat: een kind groeit op, wordt ouder en gaat zichzelf vragen stellen. Ergens diep van binnen wist ik het al. Het gevoel dat ik anders was, het was er gewoon.

Inmiddels had ik mijn wens om ooit vader te mogen worden en voor een gezin te mogen zorgen gedeeld met mijn ouders en zus. Zij schrokken van die veertien kinderen, maar na goede gesprekken had ik ze gelijk gegeven en besloot ik als puber om voor het getal vier te gaan. Ik weet nog steeds niet waar die andere tien gebleven zijn.

Mijn coming-out was geen zachte landing. Het was eerder een explosie die lang nadreunde. Niet per se omdat ik het zelf niet aankon. Ik wist het inmiddels. Ik was wie ik was. Maar anderen moesten nog landen. Vooral thuis. Er waren gevoelens van angst en onbegrip bij hen die ik hoorde en ook kon terugzien in hun ogen. Het viel mij zwaar, maar hen ook. Pas later begreep ik dat het kwam uit liefde en dat die angst voortkwam uit zorgen voor het leven dat me te wachten stond, in hun beleving. Daarnaast werd er een confronterende vraag gesteld:

‘Maar dan krijgen we dus ook geen kleinkinderen?’

Het was een schot recht door mijn kinderdroom en ik legde me erbij neer dat het ouderschap misschien niet voor mij in de sterren geschreven stond. Ik borg mijn droom stilletjes op in een doosje en schoof dat ergens diep onder in mijn kast. Een mooi leven zonder kinderen moest vast ook mogelijk zijn, misschien met een succesvolle carrière, een liefdevolle partner. Theater. Reizen. Vrijheid. Ik meende het echt. Dat zou toch genoeg moeten zijn?

En eerlijk? Dat was het ook. Een tijdlang.

In die periode dacht ik dat kinderen krijgen met een partner van hetzelfde geslacht alleen mogelijk was voor beroemdheden. Als je met je gezicht op tv kwam en genoeg geld had om die weg naar ouderschap te kunnen betalen, stond je weinig in de weg om een gezin te stichten. Paul de Leeuw en Peter van der Vorst waren voor mij boegbeelden in het ouderschap, maar ze waren ook de enigen, dacht ik. Zij konden gezinnen bouwen. Ik niet. Ik keek naar hun tv-programma's en droomde van die wereld, maar ik was daar niet. Dus leerde ik tevreden te zijn met wat ik had. Met wie ik was.

Toen besloot ik auditie te doen voor de dansacademie Fontys Hogeschool voor de Kunsten in Tilburg. Musicaltheater was een grote passie van mij. Dansen en zingen op mijn eigen slaapkamer of in de schuur bij ons thuis leverde de momenten op waarin ik me het meest comfortabel en veilig voelde, dus toen ik erin slaagde om een plek te bemachtigen op de academie en naar de 'grote stad' te verhuizen, was ik een gelukkige achttienjarige ambitieuze jongen.

Toch was mijn euforie van korte duur toen ik na het eerste

jaar mijn propedeuse niet haalde en ik als feedback kreeg dat ik nep was en te veel lachte. Ik zou overkomen alsof ik enkel een wit voetje bij docenten wilde halen.

Eén docent wist wie ik was en heeft bergen verzet om me op een plek te krijgen waar ik wel gewaardeerd werd: mijn Engelse tapdocent Janis Sutton. Het liefst had ze iedereen in strakke zwarte kleding met frisse deodorant onder de oksels en rode lippen (voor de dames) in haar studio. Ze gebruikte een fluitje om de klas tot de orde te roepen, maar haar eigen stem volstond ook prima. Zij, deze drilsergeant, was degene die audities voor me regelde in Londen en me binnen een paar maanden aan de overkant van het Kanaal kreeg.

Ik moest het allemaal nog zien. Als ze me in Tilburg niet wilden, wat had ik dan in Londen te zoeken? Maar ik was nog jong en ging mijn grote droom achterna: in een musical spelen op West End. Ik vertrok naar Londen om te studeren aan de University of Arts, London Studio Centre. Van een klein dorpje in Brabant naar een wereldstad. Mezelf redden in een vreemde stad, studeren in een andere taal, ik had niet verder uit mijn comfortzone kunnen stappen. Maar ik ontwikkelde zelfvertrouwen en verdubbelde mijn zelfredzaamheid. Het werd het de beste tijd van mijn leven.

In de theaterwereld ontmoette ik mijn partner. Vrij snel kwam het onderwerp kinderen op tafel. We hadden dezelfde wens: een gezin starten. Maar in welke vorm?

Na verschillende relaties waarin ouderschap enkel nog een 'wat als'-spelletje was voor later kwam ik in een relatie terecht waarin het idee snel concrete vormen kreeg. Mijn partner had namelijk al eens een adoptietraject doorlopen dat vroegtijdig werd stopgezet.

Ik dacht toen niet: hier moet ik mijn vraagtekens bij hebben. Ik was ook niet extra voorzichtig of kritisch. Sterker nog, ik liet me leiden. Hij wist hoe het werkte. De wachtlijsten, de eisen, de gesprekken, het papierwerk... Hij had dat pad al bewandeld. En ik luisterde. Voor het eerst was het geen verre droom, maar een mogelijke realiteit. Alleen niet morgen en ook niet volgend jaar.

Ik was vijftientig en eerlijk gezegd vond ik mezelf nog te jong voor kinderen. Maar mijn partner had een goede reden om vaart te maken. We scheelden negen jaar. Als we samen iets wilden opbouwen, dan moesten we doorpakken, want er waren leeftijdsgrenzen bij adoptie. Je mag maximaal veertig jaar leeftijdsverschil hebben met het kind. Wij wilden graag een gezin vormen vanaf de start en hij begon tegen de deadline aan te lopen.

Ook werd me verteld dat adoptie vijf tot acht en misschien wel tien jaar ging duren. Voor homokoppels was het maar de vraag of het ging lukken. Na wat simpel rekenwerk trok ik de conclusie dat ik voor mijn dertigste geen vader zou worden en dat ik me nog nergens druk om hoefde te maken. We gingen ervoor.

De inschrijving was het begin van iets groots wat tegelijk onzichtbaar voelde. Er veranderde niets aan de buitenkant, maar alles aan de binnenkant. Ik had alleen maar één formulier ondertekend en toch voelde het als een belofte aan dat jongetje van vroeger. Aan die achtjarige Diego met zijn dagboek en zijn veertien kinderen. Ik kon hem eindelijk zeggen: je hoeft je droom niet los te laten.

Laat ik eerst nog melden dat het traject zoals ik het hier

beschrijf niet meer de realiteit is. Ondanks het feit dat deze adoptie nog maar kortgeleden afgerond is en werd bekrachtigd in 2022, is de procedure inmiddels veranderd.

De adoptieformulieren vulden we op mijn naam in. We konden ons namelijk maar met één persoon aanmelden omdat we niet waren getrouwd. Wij kozen ervoor om de jongste persoon in te schrijven.

De Stichting Adoptievoorzieningen gaf bij je inschrijving een BKA-nummer, dat staat voor Buitenlands Kind ter Adoptie (zowel landelijk als ‘interlandelijk’, zoals dat bij adoptie heet). Het was van groot belang omdat het de volgorde bepaalde waarin de adoptieaanvraag werd behandeld. Deze registratie markeerde het officiële begin van het adoptietraject.

Voor ons was de stichting de poort naar iets groters. Mij was verteld dat de procedure ook een wachtspelletje zou worden. Je wist nooit hoelang en je wist niet waarom, maar je wachtte. Terwijl andere stellen droomden van babyshowers en geboortekaartjes zaten wij in een kantoorpand in Houten in een zaaltje van de Stichting Adoptievoorzieningen.

Bij binnenkomst voor de informatiedag werden onze namen op een lijst aangevinkt. We mochten doorlopen naar de koffieautomaat. Ik was zenuwachtig in de weer om het juiste theezakje te vinden – allesbehalve vruchtenthee – toen ik opmerkte dat er nog veel meer mensen aanwezig waren. Sterker nog, we waren een van de laatste koppels, aangezien de deur van de zaal al openstond en iedereen was doorgelopen. We sloten direct aan en eindigden, hoe kan het ook anders, in een hoek achter in de klas. De deur ging dicht en de bijeenkomst begon.

Ik betrapte mezelf erop dat ik veel rondkeek in plaats van dat ik naar de twee net geklede dames voor in het lokaal luisterde.

Het percentage heterokoppels was erg hoog. Ook waren er meerdere lesbische koppels en alleenstaande vrouwen, samen met hun moeders, waardoor wij als twee mannen eruit sprongen. Ik was veruit de jongste en overduidelijk de meest onzekere deelnemer. Ook zaten we in een zaal die volledig wit was. Witte vrouwen, witte mannen en wij... beiden met een niet-westerse achtergrond.

Na een introductie en uitleg over de procedure kwam het moment voor interactie, of zoals ik het zelf het liefst noem: publieksparticipatie. Op elke tafel werd een stapel kaarten neergelegd met een rubberen elastiekje eromheen. Ik was positief verrast dat we bij een informatiebijeenkomst over adoptie een spel zouden gaan spelen, ging op het puntje van mijn stoel zitten en luisterde aandachtig naar de uitleg. Ik was er klaar voor. Tot het moment dat we het elastiekje dat om de stapel kaarten zat, mochten verwijderen. Op de voorkant van elke kaart stond namelijk een foto van een klein kind, op de achterkant een korte omschrijving over het kind op de foto. De uitleg was als volgt: ‘Elke kaart gaat over een kind dat ooit ter adoptie is afgestaan. En nu is aan jullie de vraag welk kind jullie zouden willen adopteren en welk niet. Succes.’

Dat maakte een eind aan de stilte. Elke foto gaf aanleiding tot luide reacties. Er werd gegiecheld. Mensen begonnen serieus met elkaar te discussiëren. Er klonken veel aaah’s en oooh’s. En ik? Ik was in shock. Door wat er op tafel lag, door de uitleg die erbij gegeven was en door de groep volwassenen die fanatiek kaarten op verschillende stapels legde. Het leek zo onschuldig. Maar wat begon als een kennismaking voelde voor mij als een test. Alsof we aan het begin van een lange selectie stonden en de organisatie nu al wilde zien wie de ‘juiste’ antwoorden gaf.

Het was de eerste keer dat ik besepte hoe zwaar en complex dit traject was. De ondertoon was duidelijk: dit is niet voor twijfelaars. En al helemaal niet voor mensen met kritische vragen. Je moest gewoon volgen. Elk antwoord leek gelezen te worden door een denkbeeldige beoordelaar. Dit was een poort, en wij moesten bewijzen dat we erdoor mochten.

Maanden gingen voorbij zonder enige vorm van communicatie. Dat was ook duidelijk gemaakt tijdens de informatiebijeenkomst: lang wachten hoort bij de procedure. Je BKA-nummer geeft aan wanneer je aan de beurt bent.

En toen, uit het niets, kwam er een brief met de post. Zo'n grote witte envelop met het logo van de stichting erop. Ik wist direct hoe laat het was: pak je schooltas, schriftje en pennenzak, want we gaan *back to school*. Het was tijd voor de volgende stap, de verplichte cursus, een reeks lesdagen verspreid over verschillende weken.

Wij zaten in de woensdagklas. De hele woensdagmiddag zaten we in een klaslokaal waar toekomstige adoptieouders werden klaargestoomd over onderwerpen als hechting, trauma, cultuurschok, verlieservaringen, etnische identiteit, herkomstgeschiedenis, loyaliteit en geld. De inhoud was soms heel aangrijpend, en ik begreep goed waarom die beelden en verhalen met ons werden gedeeld, maar in mijn ogen waren ze gedateerd. We kregen een powerpointpresentatie voorgeschoteld in combinatie met ervaringsverhalen van mensen die in andere tijden leefden. De wereld is extreem veranderd in de afgelopen decennia. De informatie leek afkomstig uit een niet meer bestaande wereld.

Een belangrijke maar voor mij compleet onbekende kant van

adoptie was het thema *special needs*. De Nederlandse vertaling zou zijn: speciale behoeften. Met deze term worden kinderen aangeduid die extra zorg nodig hebben, vanwege lichte fysieke klachten tot ernstige aandoeningen en chronische ziektes. Of mentale special needs.

Onze begeleiders vertelden dat ze in principe elk kind met een adoptie-achtergrond categoriseren als special needs. Dat klinkt misschien afstandelijk en gelabeld, maar er zit een kern van waarheid in, want elk kind kan op latere leeftijd schade of last ondervinden van het feit dat het geadopteerd is. De realiteit leert ons nog elke dag dat een geadopteerde zelden onbeschadigd door het proces heen komt. Dat stelt bepaalde eisen aan het toekomstige gezin. Daarom kwam het thema uitgebreid aan de orde en kregen we huiswerk mee: een pak papier waarop alle special needs stonden uitgeschreven en in categorieën waren ondergebracht.

En ineens zit je keuzes te maken of je bijvoorbeeld wel een kindje met down zou willen, maar niet een met een open ruggetje. Jongens, is dit niet een beetje gek allemaal, dacht ik.

Om de twaalf pagina's lange lijst voor special needs in te vullen, vroegen we een bevriende kinderarts om hulp; 60 procent van de lijst bestaat uit namen van aandoeningen en ziektes waar ik nog nooit van gehoord had. Dus hoe zou ik een goed besluit kunnen nemen om een vakje wel of niet aan te kruisen? Ja, je leest het goed. Het huiswerk was om bij elke special need aan te geven of ik ermee akkoord ging of niet. Daardoor kwam ik tot het besef dat een kindje adopteren niet over mijzelf ging, maar over wat goed voor het kind was. Je moet het echt aankunnen. Het moet praktisch haalbaar zijn; van je woonsituatie en werk tot hoeveel zorg je kan bieden, alles is belangrijk.

Toen de cursus na een aantal maanden op zijn einde liep, besloot ik in de pauze even naar onze begeleider te lopen. Er waren namelijk meer vraagtekens bijgekomen dan er werden opgelost. Ik vroeg haar wat mijn kansen waren om ooit als adoptieouder gekozen te worden door een afstandsmoeder (een biologische moeder die haar kind heeft afgestaan ter adoptie) omdat ik als acteur en creatief zelfstandig ondernemer in de culturele sector werkzaam was zonder vastigheid.

Zonder één keer met haar ogen te knippen kwam ze met een heel duidelijk en onderbouwd verhaal dat ik totaal niet had aan zien komen. De kans dat het ging lukken was zeker reëel, en wel om één heel specifieke reden. Ze wist dat wij ons wilden richten op interlandelijke adoptie in de Verenigde Staten. Homokoppels waren daar slechts in enkele staten welkom. Eén daarvan was de plek waar veel jonge mensen (en dus ook vrouwen) naartoe reisden die carrière in theater en televisie wilden maken: New York. Het werd me zo duidelijk en logisch uitgelegd dat ik mezelf erin herkende. Helaas kregen die hoopvolle vrouwen te vaak te maken met ongewenste zwangerschappen. Mijn begeleider zei dat deze afstandsmoeders een voorkeur hebben voor aspirant-adoptieouders die theater, cultuur, zang of dans uitdragen in hun toekomstige gezin en in hun opvoeding.

Er verscheen een grote glimlach op mijn gezicht en een gevoel van trots kwam omhoog omdat mijn vak tot op dat moment altijd de grote schaduw was boven ouderschap. Het kwam simpelweg weinig voor in onze sector, het werd als een complicatie in het speelschema gezien of het zou kinderen opvoeden zelfs onmogelijk maken.

Met dit zelfvertrouwen heb ik de laatste cursusdag

uitgezeten. Want heel eerlijk, ik heb er nooit relaxed of met plezier gezeten – tot die laatste halve dag. Toen kwam ik tot het besef dat we als adoptieouders in spe allemaal een individuele reis maakten.

Omdat we de cursusdagen goed hadden doorlopen en een positieve beoordeling hadden ontvangen van de Stichting Adoptievoorzieningen mochten we door naar de volgende stap. Auditie doen voor de hoofdrol in een grote musical was er niets bij. Ons dossier werd overgedragen aan de Raad voor de Kinderbescherming. Hun taak is om een gezinsonderzoek uit te voeren om vervolgens de minister van Veiligheid en Justitie te kunnen adviseren over de geschiktheid van ons, van de aanvragende aspirant-ouder en eventuele partner dus. Ook hier kwamen we op een wachtlijst te staan. Ik was achtentwintig en met een oudere partner bleef de deadline op ons drukken, dus een wachtlijst kwam even niet zo goed uit.

Omdat wij in Amsterdam woonden, werden we toegevoegd aan de lijst in de regio Haarlem, wat naar later bleek het kantoor met de langste wachtlijst was, omdat daar veel mensen woonden die een gelijksoortig traject doorliepen.

Na zes maanden wachten zonder één enkele update pakte ik de telefoon. Ik wilde duidelijkheid hebben. Het kon wel een jaar of langer duren voordat het gezinsonderzoek gestart zou worden, de cruciale volgende stap.

Dit was de eerste keer in mijn leven dat ik het gezegde ‘Brutale mensen hebben de halve wereld’ ben gaan testen. Ik belde het kantoor in Haarlem en vroeg wat de reden was voor die lange wachttijd. Personeelstekort, luidde het antwoord. Ik bedankte voor de eerlijkheid en vroeg naar de mogelijkheden